

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Filiorum erga parentes obligationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

TRACTATUS I.

DE

QUARTO, QUINTO, ET SEXTO
DECALOGI PRÆCEPTO.

SECTIO I.

DE

QUARTO DECALOGI PRÆCEPTO.

CAPUT I.

Filiorum erga parentes obligationes.

Patres terreni Patris cœlestis sunt imagines,
quoniam ab iis filiorum vita promanat;
quamobrem de cœlesti Patre sanctus Pau-
lus ait: *Ex quo omnis paternitas in cœlis &
in terra nominatur (Ephes. 3.).* Ideo quarto
Præcepto, parentes Deus honorari jubet; pri-
mumque hoc est secundæ Tabulæ præceptum,
quæ proximum respicit. Verbis hisce in Exo-
do
Godeau Theol. Mor. Pars II. A do

do enunciantur: *Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram* (cap. 2.).

Quatuor erga parentes facienda hoc præcepto filiis jubentur: 1. amor, 2. reverentia, 3. obedientia, 4. subsidium: & quatuor hominum genera patrum nomine comprehenduntur. *Primo* parentes, qui nos secundum carnem genere: *secundo* patres spirituales, videlicet Episcopi, inferioresque Pastores: *tertio* qui temporalem in nos potestatem exercent, videlicet Reges, Principes, provinciarum Gubernatores, & Domini: *quarto* qui nos auctoritate supereminent, scilicet Præceptores, Tutores, alique hujusmodi. Deo adorationem cultumque debemus, quod præstat *Religio*, tribusque primis præceptis nobis imperatur. Parentibus carnalibus debetur honor, qui quarto jubetur præcepto, & *Pietas* vocatur: Superioribus spiritualibus & temporalibus debemus reverentiam, quæ *observantia* appellatur. Cætera, quæ proximis debemus, officia postremis sex præceptis sunt comprehensa, & *justitia* vocantur.

Natura ipsa per se filios ad parentum amorem cogit, & ideo si quis patrem suum aut matrem non amat, hunc naturam suam exuisse dicimus. Enorme igitur peccatum committeret, quicumque patri suo grave aliquod corporis vel animæ malum cuperet: quod sane peccatum gravius esset, quam si alteri malum idem optaret. Hoc attendant filii, qui mortem parentum cupiunt.

Filiorum erga parentes obligationes. 3

Inhumanam, & naturæ religionique contrariam opinionem profert novus Casuista asserens, posse filium patris sui mortem optare; & de illa lætari, non tamquam patris sui malo, sed tamquam de bono quod sibi obvenit, patris siquidem morte hæreditatem obtinet; docetque hic Auctor filium mortaliter non peccare, si hoc desiderium eliciat, dummodo intentionem rectificet, nec absolute mortem patris optet, sed quatenus bonum sibi aliquod affert (a). Quicumque naturam audit, crudelem hanc opinionem damnabit: valde autem miror christianas aures hanc pati posse; sicuti & alteram, nempe posse filium patrem suum abnegare, quia damnum aliquod vel opprobrium timet.

Verum non sufficit amorem hunc interius fovere, sed exteriori aliquo signo est declarandus; hinc filius, qui patri molesta verba objicit, lethaliter peccat, si id sæpe diuque faciat. *Fili* (inquit Ecclesiasticus) *Suscipe senectam patris tui, & non contristes eum in vita illius & si defecerit sensus, veniam da, & ne spernas eum in*

(a) Opinio hæc jam dudum ab Innocentio XI. in sequente propositione fuit damnata: *Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hæreditas.* Num. 14. Huic addi potest similis alia ab eodem Pontifice reprobata: *Licitum est filio gaudere de parricidio a se in ebrietate perpetrato propter ingentes divitias inde ex hæreditate consecutas.* Num. 15.

in tua virtute (Eccles. 3.). Qui affligit patrem (ait Sapiens Prov. 19.) & fugat matrem, ignominiosus est, & infelix. Chaldaica versio legit: Qui deridet patrem. Idem Salomon inquit: Oculum qui subsannat patrem, & qui despicit partum matris suæ, suffodiant eum corvi de torrentibus, & comedant eum filii aquilæ (Prov. 30.). Qui patri vel matri est injurius, omnem ille humanitatis sensum exiit, & communi hominum sepultura est privandus, & corvis, aquilisque exponendus; & quoniam longævæ hæ aves sunt, hinc malis his filiis certaminatur punitio, cum iis puniendis numquam defuturus sit carnifex. In Exodo filius patri maledicens morte punitur: Qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur (Exod. 21.)^(a).

Præ-

(a) Grave proin peccatum filii committunt, qui parentibus dure respondent, eos alloqui, aut aspicere dedignantur, qui eisdem detrahunt, illudunt, vel omnino violenter resistunt &c.; graves enim hæ sunt injuriæ, & caritati, & pietati contrariæ. Imo quæ contra quosvis alios commissa venialis peccati limites non excederent; contra parentes admittit multoties mortalis peccati malitiam induunt, nisi nimia ruditas, aut tenera ætas culpam minuat. Hanc itaque filius discolis explicare, & ingratitude exaggerare Confessarius tenetur, proponendo Dei præceptum, liberorum obedientium præmia, inobedientium pœnas. Jesus in officina S. Josephi pueris: Maria tenella in domo S. Annæ puellis pro vivacissimis obedientiæ, amoris, & reverentiæ speculis fervient, horumque in honorem suggestæ oratiunculæ, indies recitandæ, multum ad emendam conferent.

Filiorum erga parentes obligationes. 5

Præter verba, quibus parentes honorare filii debent, iisdem in spiritualibus & corporalibus necessitatibus opitulari tenentur. Si ægri sint parentes, curandum est, ut Pœnitentiam cæteraque Sacramenta suscipiant: neque excusantur filii, si, ne illos turbent, sine Pœnitentia mori permittant. Neque a conficiendo testamento sunt impediendi, ne pia legata instituant, aut restitutionem aliquam jubeant: quæ omnia exequi oportet, si a parentibus præcipiantur, quod tamen plures filii sine scrupulo facere prætermittunt. Igitur mortuis parentibus, ultimam eorum voluntatem quantocyus exequi filii tenentur, piaque implere legata: quod si diuturnior, gravisque in exequendo negligentia adsit, mortaliter peccant.

In corporalibus necessitatibus succurrere iisdem oportet: si infirmi jacent, visitandi sunt, & juvandi: si in carcere sint, aut in captivitate, liberandi sunt, vel redimendi.

Sive extrema, sive gravi premantur parentes necessitate, debent in utraque filii iisdem pro viribus succurrere. Tamque arcta est juxta sanctum Thomam (2. 2. qu. 189. art. 4.) hæc obligatio, ut mortaliter peccent filii, si desertis parentibus Religionem ingrediantur. Quod si professionem emiserint, juxta plures tam in extrema quam in gravi parentum necessitate Religionem deserere filius debet; verum Cajetanus (Sum. c. 14. n. 14.) & Navarrus ad extremam necessitatem obligationem hanc redigunt: nisi patre in gravi necessitate constituto Religio-

nem filius fuerit ingressus, quia tunc egredi debet: injuste siquidem Religionem ingressus est; posset etiam absque Superioris facultate, dummodo hanc petierit, Religionem deserere. Hac tamen exceptio est adhibenda, nempe ne filius e Religione egrediens æternæ salutis discrimen in mundo subeat; tunc enim hoc discrimen propter temporalem parentis sui salutem non teneretur subire, quemadmodum parenti non est obtemperandum, si peccatum jubeat, aut aliquid Deo injurium. Tunc etenim illius Christi sententiæ meminisse oportet: *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus (Matth. 10.). Honorandus est pater (inquit sanctus Augustinus de verb. Domini serm. 7.) sed obediendum est Deo. Amandus est generator, sed præponendus est creator. Facite gradus, & cuique, quod debetur, restituite. Nolite autem minora potioribus subdere. Amate parentes, sed præponite Deum parentibus. Amare nos parentes Scriptura sancta jubet, veluti propria viscera, sed dummodo nos a Christi servitio non avertant, alioquin nec sepultura a nobis illis debetur. Parentum, uxoris, & filiorum amorem Christus non abstulit, sed ordinavit. Non ait, Qui amat patrem suum; sed: Qui amat plus quam me, non est me dignus. Pater genuit, sed non ipse formavit: pater nutrit, sed non de suo: pater panem esurienti porrexit, sed de alieno. Relinquit ut possideas, recedit ut succedat; nec eum decessorem quasi successurus spectat, sed inhæreas semper mansuro semper mansurus.*

Filiorum erga parentes obligationes. 7

Parentes honorandi ac juvandi præceptum turpiter Pharifæi corruperant, quemadmodum illis apud sanctum Matthæum Christus reprobrat: *Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dicit: Honora patrem & matrem, & qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri vel matri, Munus quodcumque est ex me, tibi proderit, & non honorificabit patrem suum & matrem suam; & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram (Matth. 15.).* Illi siquidem Judaici populi simplicitate abutentes, docebant non teneri parentibus in eorum necessitatibus subvenire, quicumque bona sua Deo promississet; sed dicebant, ut pariter apud sanctum Marcum ipsos Christus increpat: *Vos autem dicitis: Si dixerit homo patri, aut matri, Corban (quod est donum) quodcumque ex me, tibi profuerit: & ultra non dimittitis eum quidquam facere patri suo, aut matri (Marci 7.).* Hinc parentes debito ac necessario privabantur auxilio; interimque Pharifæi a filiis templo factam oblationem capiebant, & pietatis velo suam tegebant avaritiam.

Obedire quoque tenentur parentibus filii in iis, quæ ad familiæ regimen spectant; quæ si gravia sint, & a filiis ex contemptu omittantur, mortaliter illi peccant. Idem de iis est dicendum, quæ ad mores pertinent; ideoque si filius patri non pareat, cum de vitiis suis corrigitur, & a graviter peccandi occasione removetur, mortaliter peccat.

Invito patre uxorem ducere, quando hoc matrimonium familiæ commodis obest, grave quoque est peccatum.

Honor pariter & reverentia parentibus debetur; illosque verbis ad iracundiam provocare gravissimum est peccatum. In Exodo legitur: *Qui maledixerit patri vel matri, morte morietur (cap. 21.)*. Apud Ethnicos vulgatum erat hoc axioma: *Ipso vultu læditur pietas*.

Qui ad eminentem dignitatem evecti pauperes parentes dedignantur agnoscere, mortaliter peccant. Quidam tamen Auctores docent, licere aliquando filio patrem suum palam nolle agnoscere, dummodo victui necessaria illi tribuat: ego vero numquam id consulerem, veluti contrarium pietati, humilitatique christianæ, quæ nos ad illam etiam abjectionem amandam impellit, quæ ex natalium vilitate oritur.

Recens Casuista docet probabile tutumque in conscientia esse, posse filium absque patris consensu nubere; & ex alio Auctore docet, adeo filiam quoad matrimonium esse liberam, ut, invito patre, marito etiam indigno nubere possit. Addit ille, etsi Evaristus Papa nullum filie matrimonium declaret, nisi pater assentiatur; etsi sanctus Ambrosius & sanctus Leo asserant, non esse laudandam filiam, quæ sibi maritum quærat, sed hunc a patris iudicio esse expectandum; etsi sanctus Paulus expresse doceat, a patribus filias esse nuptui dandas; ex his omnibus utique inferri conveniens esse, ut patris consensu

si petatur; non vero malum, aut mortale peccatum esse, si consensus iste non petatur, aut si quis invito patre nubat. Qui sic loquuntur, hi profecto sanctos Patres, sacrasque Paginas contemnunt, suaque commenta veluti orthodoxas decisiones sectantur.

Filius patrem de gravi crimine accusans mortaliter peccat, nisi læsæ majestatis crimen id esset, aut in Reipublicæ perniciem vergeret; tunc enim bonum Reipublicæ, & Regis vita, qui populi pater communis est, particulari patris commodo sunt anteferenda.

C A P U T II.

Gravia parentum officia.

Tria filiis tribuere parentes debent; moderatum amorem, alimenta, ac bonam educationem.

Moderatus parentum erga filios amor sit oportet; quia amor prolium nimius nimias calamitates parit, amori simiarum, quæ proles suas improvide amando necant, simillimus.

Alimenta quoque filiis præbere parentes tenentur; quæ si negent, possunt hæc filii apud judicem petere. Hinc parentes, qui bona sua dissipant, aut perire sinunt, graviter peccant. Apostolus Paulus inquit: *Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis (2. cor. 12.)*. Unde æstimare licet quam graviter peccent matres, quæ filios exponunt. Quæ ex nimia mol-